

Echt klassiek

Lang geleden, toen ik nog aan al mijn sociale verplichtingen meende te moeten voldoen, bevond ik me regelmatig op een bijeenkomst waar ik niet wilde zijn. Zo herinner ik me een partijtje waar ik naast een man zetelde, die enkele jaren op een muziekschool had doorgebracht.

Dat zou nog draaglijk zijn, ware het niet dat deze man na de muziekschool het conservatorium had doorlopen. Op een conservatorium kun je veel leren. Je kunt er ook weinig leren. Ik tref meestal de lui die weinig hebben geleerd.

Merkwaardig zou ik dit niet willen noemen, want hoe zwaarder de opleiding, des te minder leerlingen. Daarom lopen er verhoudingsgewijs meer muzikanten rond die alleen maar van toeten en blazen weten. Theoretische kennis, daar stelt menigeen tijdens de opleiding niet veel belang in.

Muziektheorie grondig bestuderen is zwaar. Studenten compositie of directie moeten wel. Muziek spelen is veel leuker, want dan kun je je emotioneel uiten. Bij theorie past eerder beheersing, anders spring je op een dag gillend uit het raam.

De man naast mij had zich bekwaamd in het geven van muzikles aan kinderen op de basisschool en de laagste klassen van het vervolgonderwijs. Dat nam ik hem niet kwalijk. Ik glimlachte dan ook vriendelijk, nam een toastje en liet me nog eens inschenken.

Hij had de oude AMV gedaan. Wat leuk. Op zijn vraag wat ik gestudeerd had, vertelde ik hem dat ik secretaresse was. Mannen geloven dat meteen. Zo nemen ze ook genoeg met verpleegster, kleuterleidster, verkoopster of gewoon huisvrouw. Ik kan het van harte aanbevelen.

Een tafelgenote vond het helaas nodig om te verklappen dat ook ik een conservatorium van binnen had gezien. Dat kan wel zijn, dacht ik verveeld, maar dat geldt tevens voor de portier.

Ach, hij was er toch zo gelukkig mee. Meteen begon hij te vertellen over zijn Renaissance-orkest. Hij was dol op klassieke muziek en zelf spelen was zijn lust en zijn leven. In die paar zinnen zag ik echter een afgrond opdoemen, dus informeerde ik zo geïnteresseerd mogelijk naar zijn tijd op het conservatorium. Zouden die en die er nog steeds lesgeven? Herinnerde hij zich de portier nog?

Achteloos wuifde hij mijn vragen weg. Nee, klassieke muziek, daar ging het om. De rest was bagger. Als zijn vrouw een tv-programma met popmuziek aanzette, zette hij het meteen af. Het kwam er bij hem niet in. Alleen maar klassiek. Hij had niet voor niets muziek gestudeerd.

Ik complimenteerde de gastvrouw met haar zelfgemaakte eiersalade en zij probeerde op haar beurt mij dapper uit zijn klauwen te redden, maar er was geen ontsnappen meer aan. Uitvoerig begon hij me te vertellen waarom klassieke muziek zoveel waardevoller was. Muziektheoretisch gezien dan. Ik zou dat wel weten, nam hij aan, toch wilde hij er nog het een en ander over kwijt.

De man ging uit zichzelf aan de rand van de afgrond staan. Ik hoefde hem alleen maar een zetje te geven, maar het was niet mijn feestje. Daarom knikte ik slechts beleefd.

In die tijd waren Renaissance-ensembles zeer populair. Menigeen die niet echt goed een instrument bespeelde, of die net te weinig van muziektheorie begreep om op niveau te kunnen musiceren, speelde in een Renaissance-ensemble. Volksmuziek voor snobs noemde ik het. Met klassieke muziek had het niets van doen. Gewoonlijk bestond het ensemble uit een paar blazers, een fluitist,

iemand op de kromhoorn of de vedel, een paar trommelaars en een zangeres met een tamboerijn. Er waren natuurlijk uitzonderingen, al heb ik ze niet kunnen vinden.

Muziektheoretisch gezien was de herrie van een popband interessanter. De Renaissance-ensembles beperkten zich tot het monofoon zingen en spelen van een melodie, ondersteund door een zeurende bourdon, mits voorradig, en een eenvoudig te trommelen ritme. Bij popmuziek is er wel sprake van een eenvoudige melodie, maar soms ligt er nog een enigszins redelijke harmonie aan ten grondslag.

Daarom nam ik de muziektheoretische uiteenzetting van mijn buurman met een flinke schep zout. De muzieksoort die hij zo graag beoefende was net zo plat en simpel als popmuziek. Oude muziek is niet per definitie interessante muziek. En klassiek zou ik het zeker niet willen noemen.

In de Renaissance werd overigens wel interessante muziek gecomponeerd. Maar de uitvoering daarvan laat men liever aan de betere zangers en spelers over. Ik denk dan aan het werk van componisten als Obrecht, Ockeghem en Palestrina.

Ondertussen was ik in gedachten verzonken geraakt. De buurman was klaar met zijn monoloog en van mij werd een zinnige reactie verwacht. Voor de aardigheid vroeg ik hem toen of hij met zijn ensemble ook muziek van Obrecht of Ockeghem speelde.

Nee, dat niet. Er bleek niet zoveel vraag naar te zijn. Daarna viel het gesprek een beetje stil. Ik besloot hem een handreiking te doen en vroeg of het ensemble toepasselijke kleding droeg tijdens de uitvoeringen. Dat bleek het geval te zijn en opgelucht bemoeiden meer mensen zich met het gesprek, met name op instigatie van de gastvrouw, die alles wist van kleding.

Na een tijdje zweeg mijn buurman, maar hij keek tevreden rond. Dit gesprek had hij in gang gezet. Over muziek ging het nauwelijks nog. Daar legde hij zich echter bij neer, want van muziek hebben nu eenmaal niet veel mensen verstand. Je zag het hem denken. En ik was het roerend met hem eens.